

Hof gehadt, noghte ick oock, waer over ick geen reden en hadde van content te sijn. » Zo besluit de energieke leperse wetheer en hij troost zich met de vrijmoedige beschouwing : « Maer daer en was anders niet te verwachten van t' Hof van Brussel. »

In het slot van zijn relaas onthult schepen De Le Tombe ook de reden van deze opstoot der Buschkanters van Terrest : « het was om hun te vreecken, ter oorsaecke dat ick des sondaeghs te vooren eenen van hun smorghens ghecoort en gebonden uuijt syn huys hadde doen haelen, ende naer Yperen in de vangenisse doen setten, die daernaer bij sententie gebannen is gheweest. »

Het gelag van de affaire werd betaald door de stille en schuwe huissier-audiencier Berten. De goede ambtenaar « is corts daernaer sieck gevallen, ende naer omtrent een half jaer al uuijt en ingaende, is ten latsten blijven ligghen, soodat hy omtrent een jaer naer d'affaire van Terrest ghestorven is. » Te leper werd zijn ziekte en dood algemeen toegeschreven aan de alteratie op die Meidag in het boze Vrybusch.

R. DE S.

MENGEHMAREN

GIPTEN TE MOEN. 1553.

Een bende boosdoeners, die zich uitgaven voor « egiptenaers » ofte zigeuners, maakte in 1553-1555 het Vlaamse plateland onveilig. Zij waren eerst werkzaam in het land van Waas, waar de heer van Eksaarde enkele kopstukken terechtstelde en de troep uit zijn streek verbande. Onder de leiding van Michiel Toussain « dict Tabary » en Stevin van Hassele zakte de bende af naar de streek tussen Leie en Schelde in de kasselrij Kortrijk. Hier zaaiden zij schrik en ontzetting bij de bevolking van de parochiën Moen en Bellegem door hun gewelddadige dieften en aanslagen. Op het hulpgeroep van boeren en kortwoners kwam de baljuw van Kortrijk, Jan vander Vichte, met zijn sergeanten ter plaatse en nam de bende gevangen. De aanhouding had plaats « en la paroiche de Moeden » ; uit de bende werden de twee « kapiteinen » Toussain en van Hassele uitgepikt en naar Kortrijk overgevoerd.

Het verhoor van deze mannen, die beweerden te zijn « de nation egyptienne », duurde drie dagen. Uit Moen en Belle-

gem verschenen 24 getuigen. De beide beklagden werden op de pijnbank gelegd en gefolterd door de scherprechter « Maistre Mathis du Mondt », die daartoe uit Gent ontboden was. Dezelfde beul werd door de Kortrijkse schepenbank weldra gelast met de uitvoering van het vonnis : Michiel Toussain werd aan de galg opgeknoopt ; Stevin van Hassele werd met roeden geselsd en voor 50 jaar uit het land gebannen.

Ook vrouwen uit deze bende hadden zich aan diefstal op « povres gens » plichtig gemaakt. Te Bellegem werden twee zulke modellen ingerekend ; zij droegen geen andere naam dan « Barbe » en « Caterinne », en noemden zich « femmes egyptiennes » van een zekere « capitaine Glaude », die echter in de handen van de souverain-baljuw gevallen was en aan het strop terechtgekomen.

Deze twee giptenessen werden een hele tijd gevangen gehouden en langdurig ondervraagd in verband met het proces Toussain. Zij waren opgesloten in de « Canesiepoorte » (Kanun-
nikpoort) en werden daar voorzien van eten en drinken door de schamele portierster die de Poort bewoonde. Baljuw en schepenen hebben de twee vrouwen met een zekere zachtheid behandeld blijkbaar om de tongen los te maken. Barbe en Caterinne werden ten slotte uit Vlaanderen verbannen op straffe van hangen.

— Volgens de rekening van baljuw Jean de la Vichte, lopend van 1 Maart 1553 tot 24 Mei 1555. Algemeen Rijksarchief Brussel, Baljuwrekening n. 13823, f. 11. A. V.

GOEDE VRIJDAG PATERNOSTERTJE. 1643.

In een oud zakboekje, in de jaren 1640-1670 door een man uit Ingelmunster of daaromtrent volgeschreven met allerlei gebeden, profetieën en leringen, vind ik de volgende versie van het oude rijmgebed, gedateerd 1643.

« Een godtvruchtich ghebedt van de bitter Passie ons Heere Jesu Christi, twelck een christen mensch behoort te lesen tweemaal daeghs ende bysonderlyck opden goeden Vrydagh.

Op eenen goeden vryendach
dat Ons Heere Jeus Christus inde bitter pijn was,
aen thoudt des Cruycen wiert hy ghehanghen,
de Doorne Croone heeft hy ontfanghen.
Doen quam Judas dien valschen verraeder,
ende seyde : Heere wat hebbe ick u misdaen

dat ghy nu lydt de bitter pyn
de bitter passie niet voor my alleen
maer voor geheel de werelt int gandts ghemeen.
Die dit gebedeken can ghespreken
snuchtens vrough al voor syn eten,
t'savonts als hy slaepen gaet,
Godt sal hem senden
drye boden voor syn eynde
drye heuren voor syn bitter doodt,
syn sondekens sullen vergheven syn
al waeren sy noch soo groot.

Amen. »

Over mondelinge overleveringen van dat oude rijmgebed,
zie Bieckorf 1934, 144 ; 1950, 245 ; 1952, 270. A. V.

VRAGEN

Beleg van Oostende. — Men vertelt dat er, gedurende het beleg 1601-1604, zodanig veel weddenschappen op het al of niet innemen van de stad werden aangegaan, dat de Aarts-hertogen een verbod daarover hebben uitgevaardigd. En men vertelt nog dat er, bij de overgave van het garnizoen, maar één Oostendenaar in de stad meer overbleef. Kan iemand mij bronnen van deze overleveringen aanwijzen ? J. H.

Pastoor vanden Baviere. — In 1809 verscheen bij de Weduwe De Moor en Zoon te Brugge een drukje : « Onderrigting wegens de aflaeten gejongd door Z. H. Pius den VII, Paus van Romen, aen de gene bezoeken de VII outaeren in de parochiale kerke van S. Salvator tot Brugge. Opgesteld door den Eerw. Heer G. J. Vanden Baviere, voor dezen Pastor in het Bisdom van Ieperen. » (In-12 : titel + IV en 52 blz.).

Guilielmus-Josephus van den Baviere S. T. L. was geboren te Hondshoote in 1743 en is pastoor geweest te Terdeghem (Fr. VI.) in het oud bisdom Ieper ; hij overleed te Brugge 7 Maart 1815. Meer kon ik over hem niet vinden. Heeft hij na het Concordaat nog een bediening aanvaard ? En zijn er nog andere geschriften of boekjes op zijn naam bekend ?

K. B.

Opstel en Beheer :

A. VIAENE, Annuniatenstraat, 76, Brugge.

Postrekening : **2335.37**

Abonnementsprijs : 100 fr.

Druk. A. Van Poelvoorde, Beenhouwersstraat, 35, Brugge